

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»**

Кафедра туристичного та готельного бізнесу

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з дисципліни
«ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ»**

**для студентів напряму підготовки 6.140103
«Туризм»**

**Навчальна програма
схвалена засіданням кафедри
туристичного та готельного бізнесу**

**Навчальна програма
Схвалена вченою радою факультету
Харчових технологій, готельного, туристичного та
ресторанного бізнесу**

ВСТУП

Туристичні ресурси території, за умови їх ефективного використання, відіграють важливу роль у забезпеченні її соціально-економічного розвитку. Розвиток рекреаційно-туристичної галузі на конкретній території сприяє підвищенню зайнятості місцевого населення, розбудові та вдосконаленню транспортної та побутової інфраструктури, підтримці та розвитку місцевої культури, формування позитивного іміджу регіону.

Дисципліна «Туристичні ресурси України» займає важливе місце в системі підготовки бакалаврів з туризму, формуючи комплекс професійних знань та вмінь щодо дослідження й оцінки туристично-ресурсного потенціалу України та її регіонів. Мета дисципліни полягає у вивченні різноманітних туристичних ресурсів України та її регіонів для створення конкурентоспроможного національного турпродукту.

Завдання дисципліни:

- вивчення умов формування, запасів та структури туристичних ресурсів України
- дослідження територіальної диференціації туристично-ресурсного потенціалу України
- набуття навичок оцінки туристичних ресурсів регіону та можливостей їх найбільш ефективного та еколого безпечного рекреаційно-туристичного використання.

Об'єктом дослідження є туристичні ресурси України та її регіонів.

Предметом вивчення дисципліни є регіональні особливості структури, поширення, потенційних запасів та сучасного рівня використання різноманітних видів туристичних ресурсів України.

Вивчення дисципліни базується на знаннях, отриманих студентами в процесі підготовки з таких дисциплін, як «Вступ до фаху», «Туризмознавство», «Рекреаційні комплекси світу» та передусє вивченню таких дисциплін, як «Туристичне країнознавство», «Туристичне краєзнавство», «Організація туристичних подорожей» та «Організація екскурсійної діяльності».

Зміст навчальної програми

Модуль 1. Теоретико-методичні основи вивчення туристичних ресурсів території. Природні туристичні ресурси України

Тема 1. Науково-методичні засади вивчення туристичних ресурсів

Зміст поняття «туристичні ресурси». Класифікація туристичних ресурсів. Туристичне районування. Оцінка туристичних ресурсів території. Туристичне краєзнавство як наукова база вивчення туристично-ресурсного потенціалу території.

Тема 2. Географічні аспекти формування туристичних ресурсів України

Географічне положення країни та основні географічні відомості про неї. Особливості природних умов та їх вплив на формування природно-туристичного потенціалу. Соціально-демографічна ситуація як чинник формування рекреаційно-туристичних процесів в Україні. Структура господарства України та місце туризму в ньому. Види туризму та туристичні ареали в Україні.

Тема 3. Клімат як туристичний ресурс

Види природних туристичних ресурсів. Вплив клімату на розвиток туризму. Медико-кліматична характеристика природних зон України. Кліматичні ресурси в санаторно-курортному лікуванні. Кліматичні рекреаційні ресурси регіонів України.

Тема 4. Рельєф та спелеоресурси України як туристичні ресурси

Вплив рельєфу на просторову диференціацію природних умов та розвиток рекреаційно-туристичних процесів. Рельєф як компонент пейзажу та його роль у формуванні позитивного психолого-естетичного рекреаційного ефекту. Територіальна диференціація орографічних умов в Україні. Карпати – природна основа розвитку гірськолижного туризму в Україні. Спелеоресурси України: розміщення, можливості використання.

Тема 5. Водні туристичні ресурси України.

Види водних туристичних ресурсів. Чорне та Азовське моря як основні рекреаційно-туристичні об'єкти України. Рекреаційно-туристичне значення та використання річок України. Можливості розвитку річкового круїзу. Озера як туристичні ресурси. Штучні водойми України як об'єкти купально-пляжного відпочинку та оздоровчо-спортивної рекреації. Види водного туризму в Україні. Регіональні особливості використання водних туристичних ресурсів в Україні.

Тема 6. Біотичні туристичні ресурси України

Види біотичних туристичних ресурсів. Ліси рекреаційного призначення. Складові природо-заповідного фонду (заказники, пам'ятки природи та садово-паркового мистецтва, ботанічні та

зоологічні сади, дендропарки, зоопарки, національні парки) України як об'єкти туристичного використання. Національні парки України: розміщення, використання у рекреаційно-туристичній діяльності. Фауна мисливських господарств. Необхідність дотримання екологічних вимог у процесі туристичного використання об'єктів природо-заповідного фонду.

Тема 7. Бальнеологічні ресурси України

Види бальнеологічних ресурсів. Лікувальні мінеральні води: види, запаси, розміщення, використання. Термальні джерела в Україні: розміщення, сучасний стан та перспективи використання. Лікувальні грязі: види, запаси, розміщення, використання. Інші види природних мінеральних лікувальних ресурсів: озокерит, бішофіт.

Модуль 2 Історико-культурні та інфраструктурні туристичні ресурси України.

Тема 8. Історико-культурні туристичні ресурси України

Види історико-культурних туристичних ресурсів. Археологічні туристичні ресурси України. Архітектурні туристичні ресурси України. Пам'ятки історії та культури України. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні. Національна система туристсько - екскурсійних маршрутів "Намисто Славутича". Сучасні унікальні культурні та спортивні споруди. Етнографічні туристичні ресурси України. Подієві туристичні ресурси України.

Тема 9. Санаторно-курортне господарство України.

Коротка історія виникнення лікувально-курортної рекреації в Україні. Сучасний стан розвитку санаторно-курортного господарства. Бальнеологічні курорти України. Кліматичні курорти України. Грязьові курорти України. Сучасні проблеми та перспективи розвитку санаторно-курортного господарства.

Тема 10. Інфраструктурні туристичні ресурси України

Транспорт та транспортна інфраструктура. Готельне господарство. Ресторанне господарство. Туристичні підприємства. Підприємства з виробництва сувенірної продукції та товарів туристичного призначення. Система підготовки фахівців для туризму та сфери гостинності.

Тема 11. Туристичні ресурси туристичних районів України

Туристичні ресурси Чорноморсько-Азовського, Полісько-Подільського, Центрального, Східного, Кримського та Карпатського туристичних районів. Природні, історико-культурні та соціально-економічні туристичні ресурси Полтавської області. Сорочинський ярмарок – подієвий ресурс міжнародного значення. Курортне господарство Полтавщини.

Література

1. Основна

1. Андрієнко Т. Л., Байрак О. М., Залудяк М. І. Заповідна краса Полтавщини. — Полтава: ІВА “Астрєя”, 1996. — 188 с.
2. Бейдик О. О. Рекреаційні ресурси України: Навчальний посібник. / О.О. Бейдик — К., 2009
3. Бейдик О.О. Туристсько-рекреаційні ресурси: навчально-методичний комплекс: 2-е вид., доп. і розш. / О.О. Бейдик. – К.: ВГЛ «Обрій», 2008. – 167с.
4. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування: монографія / О.О. Бейдик. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2001. – 395 с.
5. Закон України “Про природно-заповідний фонд” // ВВР України. — 1992. — № 34
6. Закон України “Про туризм” // ВВР України. — 1995. — № 31.
7. Любіцева О.О. Туристичні ресурси України: навч. посібник / О.О. Любіцева, Є.В. Панкова, В.І. Стафійчук. – К.: Альтерпрес, 2007. – 369 с.
8. Масляк П.О. Рекреаційна географія : навч. посіб. / П.О. Масляк. – К. : Знання, 2008. – 343 с.
9. Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство: Навчальний посібник.- 3-е вид., перероб. та допов. / Є.В. Панкова. – К.: Альтерпрес, 2009. – 352 с.
10. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія : навч. посіб./ Н.В. Фоменко – К.: Центр навчальної літератури, 2007 – 312с.

2. Додаткова

11. Бейдик О. О. Тлумачний словник термінів з рекреаційної географії (географії туризму)./ О.О. Бейдик — К.: ВПЦ “Київ. ун-т”, 1993. — 56 с.
12. Курортні ресурси України. — К.: ЗАТ “Укрпрофоздоровниця”; “Тамед”, 1999. — 314 с.
13. Петранівський В.Л., Рутинський М.И. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. / за ред.Ф.Д. Заставного. - К. : Знання, 2006.
14. Система туристсько-екскурсійних маршрутів “Намисто Славутича”. — К., 1997. — 264
15. Смаль І.В. Географія туризму та рекреація: словник-довідник./ І.В. Смаль – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. – 208 с.

16. Смаль І.В. Основи географії рекреації і туризму: навчальний посібник./ І.В. Смаль – Ніжин: Видавництво НДПУ імені Миколи Гоголя, 2004. – 264 с.

3. Основні електронні ресурси

1. Все о туризме. Туристическая библиотека. – <http://tourlib.net/>
2. Всесвітня туристична організація. – <http://www2.unwto.org/>
3. Державна служба статистики України. – <http://ukrstat.gov.ua>
4. Управління інфраструктури і туризму Полтавської області - «Полтавщина туристична» <http://www.poltava.tour.gov.ua>
5. Міністерство економічного розвитку і торгівлі - <http://www.me.gov.ua>